

GÂNDIREA LATERALĂ – DE LA TEORII , LA APLICAȚII ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.Nacu Raveca – Ramona
Grădinița cu Program Normal Ciocănești

*”Fără creativitate, nu există progres! Am repeta la nesfârșit aceleași pattern-uri”
(dr. Edward de Bono)*

Gândirea laterală reprezintă un mod de a gândi care urmărește schimbări în percepții, concepte și idei, prin utilizarea unor instrumente specifice.

Gândirea laterală este creativă pentru că implică moduri neașteptate de a te uita la o problemă și a o rezolva, reprezintă abilitatea de a gândi creativ și de a ieși degajat din „zona de confort”, concept ce se poate referi atât la rezolvarea ingenioasă a problemelor cât și la abordarea subiectelor dintr-o perspectivă neașteptată. Intuiția, creativitatea și dispoziția au o legătură foarte strânsă cu gândirea laterală. Măiestria constă în faptul că ea poate produce mai multe soluții decât gândirea logică.

Beneficiile gândirii laterale sunt multiple. Dintre acestea putem aminti:

- ✚ Rezolvarea problemelor pe care nu le-ai putut rezolva prin metode obișnuite
- ✚ Privirea lucrurilor din mai multe perspective
- ✚ Abilitatea de a gândi altfel decât critic și analitic
- ✚ Descoperirea de idei noi și crearea unor produse, procese și servicii
- ✚ Valorificarea la maxim a potențialului tuturor celor implicați în acțiune
- ✚ Descoperirea unor oportunități acolo unde alții văd probleme

Dezvoltarea gândirii laterale la copilul preșcolar trebuie făcută treptat, cu multă răbdare, folosind progresele înregistrate în dezvoltarea judecății copiilor.

Copilul preșcolar este prin natura sa creativ datorită imensei sale curiozități, a dorinței permanente de a cunoaște tot ce se petrece în jurul său. În perioada preșcolară, imaginația se exprimă viu prin tot ceea ce face copilul la grădiniță, la toate activitățile specifice acestui nivel. Stimularea potențialului creativ al preșcolarilor impune utilizarea unor strategii euristice care implică preșcolarul în activitatea de descoperire, de rezolvare de probleme, de investigare a realității și strategiile creative care pun accent pe gândirea laterală, spontaneitate, originalitate.

Dintre metodele bazate pe acțiunea fictivă, jocul ocupă un rol important în strategia de educare a gândirii laterale. Preșcolarii creativi se diferențiază de restul grupului prin diferite comportamente specifice. Foarte curioși, vin cu soluții neobișnuite, cu idei originale, au inițiativă și au un spirit de observație foarte dezvoltat, pun întrebări adecvate, fac conexiuni între elemente aparent fără legătură, explorează noi posibilități, manipulează, controlează simultan mai multe idei, învață rapid și ușor, au o memorie bună, imaginație vie, vocabular vast.

La nivel preșcolar , utilizarea metodelor interactive de grup sunt foarte eficiente în dezvoltarea creativității, stimularea învățării de lungă durată, cât și a gândirii laterale. O caracteristică esențială a metodelor interactive de grup este că ele se bazează pe schimbul reciproc de idei, informații, impresii, trăiri dintre participanții la activitate, faptul acesta contribuind la sporirea semnificativă a caracterului activ al actului de învățare, subiecții care lucrează în echipă fiind capabili să utilizeze informația în mod creativ și complex.

De asemenea, munca în echipă antrenează și stimulează gândirea laterală prin faptul că se emit puncte de vedere diferite, contradictorii uneori, se privește problema, aspectul din mai multe unghiuri, subiectul fiind expus unei avalanșe de idei, ipoteze, informații.

Una dintre metodele interactive de grup pe care le-am aplicat la grupă și care a contribuit la dezvoltarea gândirii laterale a preșcolarilor a fost „Metoda pălăriilor gânditoare”.

Am aplicat această metodă, la grupa mare, în cadrul unei activități aparținând DOMENIULUI LIMBĂ ȘI COMUNICARE având ca tema poezia „Cățelușul șchiop” de Elena Farago, în etapa de consolidare și fixare a cunoștințelor, astfel: s-au constituit șase grupuri. Fiecare grup a primit câte o pălărie și au dezbătut cazul cățelușului ținând cont de culoarea pălăriei pe care au primit-o. Timpul alocat îndeplinirii sarcinii date a fost de 10 minute. La expirarea timpului, s-a ales un lider, de la fiecare grup, care a prezentat:

Pălăria albă

„Un cățeluș a fost lovit de către un băiețel cu o piatră în picior. Cățelușul a rămas șchiop de atunci și nu s-a mai putut juca cu prietenii lui. El trebuia să stea singur și era trist. Totuși nu l-a mușcat pe copilul care l-a lovit pentru a-i arăta că are inima mai bună decât el”.

Pălăria roșie

„- Mi-e milă de cățeluș că îl dorea piciorul lovit și stătea singur și nu se mai putea juca cu prietenii lui.”

„- Sunt furioasă pe copil că l-a lovit pe cățeluș.”

Pălăria verde

„Copilul trebuia învățat de părinții lui, de colegi cum să se poarte cu animalele, așa nu l-ar fi lovit pe cățel.”

„Un copil care nu poate alerga ar putea avea grijă de acest cățeluș bolnav, ar putea sta cu el, pentru a nu fi singur.”

Pălăria galbenă

„Copilul ar trebui să învețe de la cățel cum să se poarte cu cei din jurul lui, adică să fie bun, blând și iertător..”

Pălăria neagră

„Cățelușul ar fi trebuit să îl muște pe copil, să vadă și el cum e să te doară și să nu te poți juca cu prietenii”.

Pălăria albastră

„Ce concluzie putem trage?”

-„Trebuie să ocrotim animalele, nu să le facem rău.”

-„Trebuie să-i învățăm pe alții care nu știu cum să se comporte cu animalele.”

Deși textul este foarte cunoscut, utilizând această metodă copiii au comunicat foarte bine, și-au exprimat gândurile, ideile, trăirile, au valorificat aspecte din propriul comportament, au găsit soluții.

Bibliografie:

1. Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga *Metode interactive de grup*, , Editura Arives, 2002
2. Edward de Bono *Gândirea laterală* (traducere Sabina Dorneanu), , București, 2011
3. *Instrumente pentru dezvoltarea gândirii la copilul preșcolar*, www.scribd.com